

de bessen juist die in 't oog loopende kleur; daarom ook rijpen ze juist, als de herfstwind de boom ontbladert, en de vruchten dus beter zichtbaar maakt. Elk pitje, dat opgepikt wordt, is een schrede nader op de weg van zijn bestemming.

De pitjes van bessen kunnen meestal niet verteerd worden in 't darmkanaal, waar bij vogels vooral 't voedsel maar kort blijft. De pitjes, die 't darmkanaal verlaten, kunnen vaak nog ontkiemen, als ze niet door de snavel of in de maag zijn gekneusd. Vielen de vlierbessen gewoon maar op de grond, dan zouden de jonge boompjes met hun alle slecht kunnen groeien onder de oude, door gemis aan licht, lucht en voedsel. Nu worden de zaden her- en derwaarts verspreid en — ze krijgen nog wat guano op de koop toe.

De wilgen in 't laantje zijn natuurlijk uitgezochte rustplaatsen voor troepen spreeuwen, die hun buikje rond gegeten hebben. In de nazomer mogen de jonge spreeuwen van dat jaar niet meer in 't ouderlijk nest slapen. Dit zou ook veel te klein zijn. Zooals ik vaak gemerkt heb, brengen die jongen de nacht door in de knotwilgen, waar ze in troepen bijeen zitten. Natuurlijk laten de diertjes soms wel eens iets vallen, dat in „goede aarde” komt. Immers een oude knotwilg maakt van zijn dikke kop een waar pakhuis: afgevallen bladen, doode takjes, stof, kortom alles is daarin te vinden. Dieper in de kop gaat dat alles in vruchtbare humus over, die een zeer eigenaardige flora en fauna voedt. Tot die flora behoort ook de vlier, dank zij 't zaadje, dat de spreeuwen hebben laten vallen.

Die vlierboomen doen in de wilgenknoesten natuurlijk veel kwaad. Ze helpen de toch al zware humusmassa vermeederen door hun eigen afval, maar 't leelijkste is, dat de wortels der vlieren de wilgenstammen doorboren en de grond bereiken. Worden die wortels dikker, dan splijten ze hun gastheer vaneen; de wilg vervalt hoe langer hoe

meer en op 't laatst staat de vlier alleen met de wortels in de lucht. Ze heeft de wilg gedood.

In de Slatuintjes dragen een dozijn wilgen ongeveer een vlierboompje op hun kop, maar in 't bovengenoemde geval alleen heeft de aanvaller de grond bereikt. Want meestal worden zeer oude boomen omgehakt, voordat de vlier met de voeten in de aarde staat.

Een paar jaar geleden heeft de merkwaardige vlier gebloeid. De boom had toen een aanmerkelijke omvang bereikt. Maar toen werden de wilgen weer eens afgekapt en de vlier onderging 't zelfde lot.

De strijd tusschen deze twee boomen dankt zijn ontstaan aan de mensch. Want zonder de boer, die de takken afhakt, zouden er geen knotwilgen zijn, maar slanke boomen, in wier kruin geen zaadje blijft liggen, op een enkele uitzondering na. Zoo staat er aan de Zeeburgerdijk bij de uitspanning „'t Vosje” een hooge doode boom. Zijn stam is geheel overdekt met de gangen van houtkevertjes. Hoog in die boom groeit in een holte een vlierstruik, waarschijnlijk door spreeuw of lijster geplant. Ja, deze vogels zoeken soms de gekste plaatsen voor hun houtteelt uit. Zoo groeide er nog voor twee jaar een vlierboompje van een halve meter hoog in een dakgoot op 't Lange Bleekerspad te Amsterdam. De spreeuw, die 't geplant had, woonde daar dicht bij onder de pannen. 't Dier heeft zeker willen protesteeren tegen 't vervuilen van de goot door er een vlierboom in te planten. En zijn protest heeft geholpen. De vlierboom trok de opmerkzaamheid van de eigenaar. Een werkman kreeg bevel, om de goot te reinigen. 't Boompje werd uitgetrokken, naar omlaag gesmeten en bleef hangen in de takken van zijn moeder, die zeker nooit had kunnen denken, dat ze haar kind zoo hoog had zien stijgen, om 't zoo diep te zien vallen.

L. J. G. EVERSZ JR.

In een Veluwsch Bosch.

(Slot.)

Hier hebben we dan het beloofde hoekje bij de beek; de oeyer is een meter of drie hoog, en niet zoo steil, of we kunnen met een beetje voorzichtigheid wel beneden komen; maar kijk eerst eens van boven neer op die rijkdom van planten vlak aan het water; bizonder zeldzame zijn het nu juist niet, maar buitengewoon frisch zijn ze ontwikkeld; en ze vertoonen zonder onderscheid een bloemenrijkdom, die ons even doet twifelen of we wel met de gewone soorten te doen hebben.

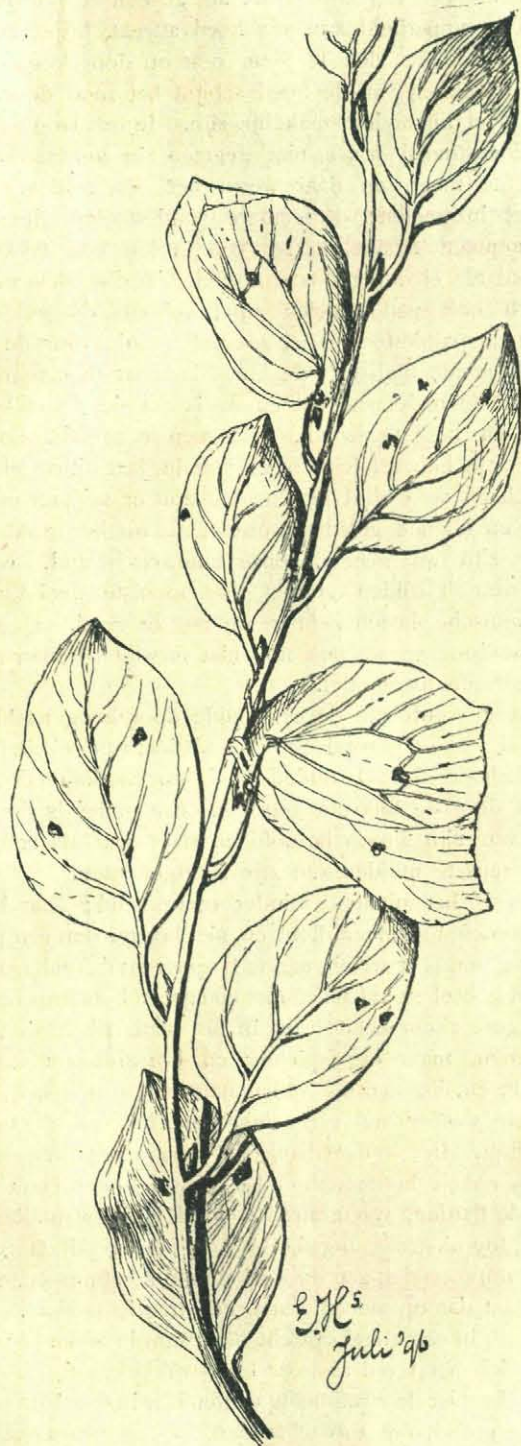
Zie dat leverkruid eens; gewoonlijk zijn deze planten een meter hoog, hier hebben ze de dubbele lengte; hun rose-lila bloemen zijn haast ontelbaar en zitten zoo dicht opeen, dat ze een bloemenbal vormen van een vuist dikte; ook de bladeren zijn bizonder flink ontwikkeld; als de plant niet bloeit zou men ze op een afstand voor hennepplanten

kunnen aanzien, dezelfde gesplitste bladeren met spitse punt; op die gelijkenis met hennep wijst ook hun botanische naam *Eupatorium cannabinum*, waarvan het laatste deel van het latijnsche woord voor hennep is afgeleid.

Tusschen de eupatoria's door bloeien de gewone wegbloemen, witte en gele ganzebloemen, groote, fraaie morgensterren, blauw zenegroen, allerlei netelsoorten, witte, gele, paarse en bonte, maar er vlak naast weer echte boschplanten als de boschandoorn, hengel, boschwederik en de veelbloemige salomonszegel. Kijkt ge wat nauwlettender toe, dan ziet ge overal nog het blad van de nu uitgebloeide viooltjes, 't welriekende en 't boschviooltje, dicht bij de bodem. Maar wat dit hoekje vooral mooi maakt, is de schilderachtig bewassen steile overkant, die hier en daar wegschuilt onder het loof der overhangende takken van

elzen, wilgen en berken; een jonge, zilverwitte berkenstam steekt bijna horizontaal dwars over de beek heen naar ons toe en laat zijn loof tot in het water afhangen.

Schets van de mimicry van 't Citroentje (waargenomen in dit jaar bij Leuvenum en bij Amersfoort).

Rechts: de vlinder op 't oogenblik dat hij zich neerzet; links: met ingetrokken voorvleugels het blad van de Wegedoorn (*Rhamnus frangula*) nabootsend. De kleur van de vlinder (onderzijde) is die van een halfrijpe citroen, het jonge lof van de wegedoorn heeft dezelfde tint van groen. De aderen van de vlindervleugels en de nerven van de bladeren zijn beide lichter getint en liggen hoog op. De aangestoken plekken op de bladeren zijn bruin, net als de vlekken op de vleugels; ook de bladsteelen en de sprietten hebben beide ongeveer dezelfde bruine kleur. De bovenzijde van deze vlinder, hier verborgen, is fraai, helder citroengeel.

Zilverwit is het zand van de bedding, bespikkeld met grijze, zwarte en roode vlekjes van zuiver ronde kiezelsteenen; één plekje van de bodem wordt door de zon beschenen en daar op het wit teekent zich met scherpe omtrekken de schaduw van een varenblad, dat over het water hangt; een school jonge vischjes trekt langzaam met schokkende en schrikachtige beweginkjes tegen de stroom op en een groote schaatsenlooper toovert voortrollende lichtbollen op de beekvloer.

We hooren beweging boven ons, een meesachtig vogelgeluid en snelle vleugelslagen; maar onze aandacht, die naar de oorzaak zoekt, wordt afgeleid door het vreemde verschijnsel van een paardekastanje midden in een wild bosch; dat hadden we nog nooit gezien; tamme kastanjes groeien overal in de bosschen van Het Gooi, bij Nijmegen en in Limburg, maar de gewone kastanje van onze parken, pleinen en straten is een zeldzame vondst in een bosch.

Wilgen groeien hier ook al, schijnt het, maar bij nader toezicht blijkt het gagel te zijn; de vruchtjes laten geen twijfel over. Hier onder dit gagelboschje is een plek, waar we kunnen uitrusten; het haarmos heeft er een dikke zachte bank gevormd, die tot plaatsnemen uitnodigt.

Nu we een oogenblik rustig zitten, komt er voortdurend meer leven om ons heen; vragend sjilpen de vogels, nieuwsgierig kijkt een roodborstje om een takje en vlucht snel weer heen, om een oogenblik later weer te voorschijn te komen.

Een zwaluw, die snel als de wind de slangelijn van de beek dicht boven het water afvliegt, doet ons even schrikken, een winterkoninkje schettert vlak in de nabijheid.

We houden ons doodstil, daar komt een fraai vogeltje op de tak zitten, die over het water hangt; geen meter van ons af; het ziet ons niet; kijk wat een lief diertje! een kuifmees is het, het huft van het een takje op het andere, keert de blaadjes met de pootjes om, pikt hier en daar in de bast en scheurt er witte vellen af; al dieper en dieper daalt het diertje; elk takje is hem een trede en op elk trede zingt hij een liedje; zoo nadert hij het water en drinkt zoo kalm, zoo argeloos, dat het nu wel zeker is, dat hij onze aanwezigheid niet vermoedt; nu gaat het diertje zich waschen, koddig en tegelijk uiterst bevallig zijn de bewegingen van de slanke, teere vogel; zijn kuifje ligt nu bijna plat van het vocht; dan schudt het met een aanhoudende trilling de droppels af en de kuif staat weer rechtop; vlak bij zijn bek valt een motje in 't water — in een oogenblik is het en passant opgesnapt; daar springt de mees zoo- waar op de punt van mijn laars, zingt een brokstuk van zijn liedje, pikt even er tegen, keert zich om, ziet ons en, met een beweging, onbeschrijfelijk komiek door de plotselinge schrik en verbijstering die er uit spreekt, duikelt het diertje om tot vlak boven het water, werkt zich daar met een haastige vleugelslag uit de val in de vlucht, en springt op een berkentwijn; nog eens kijkt het naar ons om en verschuilt zich dan snel in 't loof; we hooren het voortsnellen en vernemen nog even zijn angstig sjiet, sjiet.

Allerlei vlinders dartelen om ons heen; ze zuigen een oogenblik aan de bloemen en jagen elkaar stoeiend na.

Een prachtige atalanta, zoo schitterend van kleur, dat hij pas kort geleden ontpopt kan zijn, zet zich op een wilde roos vlak naast ons; over het water vliegt in woeste toemelooze vaart de mooiste van onze libellen, vier smaragd-

groene vleugels met goudstof bestrooid; een citroenvlinder, met in vergelijking loome vlucht, dwarrelt voor de libel heen en weer, een ongelooflijk snelle zwenking en de libel heeft de vlinder gegrepen, maar slechts bij een vleugel, die uitscheurt in de greep; het citroentje merkt zijn vijand, en past het middel toe, waardoor hij ons menschen zelfs weet te ontsnappen; hij laat zich snel vallen op een takje met lichtgroene bladeren, slaat de vleugels in en is voor 't oog verdwenen; hij is één met de bladeren, één met de twijg, zijn bruine sprieten zijn een bladsteel, zijn vleugels een blad geworden, met dikke nerven en aangestoken plekjes.

Schuin tegenover ons staat op hooge steel een late, gele lisch te blinken; langs zijn stengel beweegt zich kronkelend iets donkers; nu is het tusschen de zwaardvormige bladeren verdwenen, daar verschijnt het weer, een kleine hagedis werkt zich naar boven; wat zou het diertje zoeken?

A juist! een spin heeft zijn web vlak onder de bloem geweven, midden in het wiel zit de vliegenroover op de loer, een mug raakt juist het noodlottig rag, de spin springt toe, het weefsel schudt onder de greep, maar de wreker nadert, langzaam en zeker, één poot op de bloem één op het blad; het kopje van de hagedis draait schuinrechts, eerst een poosje bedenken, de bek opent zich, één hap — vlieg en spin zijn beide gegrepen, geknauwd, geslikt; de hagedis is zoo dicht bij, dat wij duidelijk zien, hoe hij met zijn zwart tongetje zich de geschubde lippen lekt.

Laten wij ook eens een versnapering gebruiken en dan opstappen; we zouden hier licht verleid worden tot langer toeven dan ons geoorloofd is, want wij hebben nog een heel eind weegs af te leggen, voor we weer aan de halte Hulshorst zijn.

Nu kunnen we nog een tien minuten de beek volgen, maar dan is het niet doenlijk meer, het struikgewas is verderop zoo hoog en de oevers zijn zoo dicht bewassen, dat we minstens een kapmes zouden noodig hebben om ons er door te werken; daarom gaan we liever rechts af, dwars door het bosch tot wij een breede zandweg bereiken, die in de richting noord-zuid loopt.

Die tocht door het bosch op deze hoogte valt in 't eerst niet mee; de grond is nogal heuvelachtig en de gladde dennenaalden maken het gaan vrij lastig en vermoeiend; maar het duurt niet lang; als we deze drie of vier duinrichels maar over zijn, krijgen we vlak land, dat zich tot dicht bij onze weg uitstrekt.

Ziet ge wel, dat we hier een bosch hebben, uitsluitend uit sparren bestaande? Geen enkele boom van een ander soort is er in 't rond te bespeuren; ook geen spoor van onderhout, geen wegedoorn, geen lijsterbes, niets van dat alles; mierenhoopen echter bij de vleet en hier en daar een dood enkele voorbarige paddestoel, die er uit ziet als een gebraden kalfslever op een stompje bezemsteel. Of dat een vergiftige is?

Ik denk het wel, breek zijn hoed eens door.

„Dooiergeel is hij van binnen; dat ziet er niet onsmakelijk uit. Maar wat is dat! de kleur verschiet, terwijl ik het zeg, het geel wordt grijs, nu is het al lichtblauw, nu indigoblauw, ba neen, die lust ik niet, voor geen geld zou ik er een stukje van eten.”

Dat is u ook geraden; 't is een soort van *Boletus*, die u een gevoelige kramp zou kunnen bezorgen; van alle

paddestoelen, die blauw worden op de breuk, is er maar één die zonder schadelijke gevolgen gegeten kan worden, dat is de *Boletus subtomentosus*, zeer goed kenbaar aan een eigenschap van zijn hoed: als ge een schilfertje van de bruine opperhuid van die hoed aftrekt, krijgt ge een helder wijnroode vlek te zien, ook op door kevers aangevreten plekken van de hoed schijnt het rood door.

Die moet bijzonder smakelijk zijn. In ons land worden de paddestoelen haast niet gegeten, in andere landen zooveel te meer, en daar wordt heel wat geld verdiend met het inzamelen; de eetbare paddestoelen zijn over het algemeen smakelijk en voor velen een lekkernij, evengoed als champignons en truffels, dat dure délicateessen en toch ook paddestoelen zijn; volgens de geleerden hebben de paddestoelen net zooveel waarde voor de voeding als goede biefstuk; de kunst is maar de eetbare van de giftige te onderscheiden en dat is wel niet gemakkelijk, maar toch best te leeren. Als men eens wist hoeveel eetbaars, ja hoeveel lekkers er jaar in, jaar uit ongebruikt in bosch en veld blijft liggen, dan zou er al weer minder gebrek en ellende geleden worden, als nu het geval is.

Daar zijn we weer op onze zandweg beland. Nu de koers naar 't zuiden gericht, het mooiste deel van het Leuvenumsche bosch hebben we nog te goed. Heel ver van 't station zijn we ook nog niet verwijderd, hoor maar, daar fluit een locomotief.

De weg wordt aan de eene zijde door hoog naaldhout begrensd, dat er gezond en frisch uitziet; een enkele boom echter behoort al tot de ouden van dagen, en hier en daar ligt er een door de bliksem getroffen; een ander is door de storm van zijn kroon beroofd en staat daar als een onthoofde reus te midden van zijn soortgenooten.

Links is het uitzicht minder opwekkend; daar is het sparrenbosch bijzonder dicht en niet hooger dan een meter of vier; groen is er weinig aan te bespeuren; de onderste takken zijn geheel en al kaal en met een groen korstmos bedekt, de hoogere zittingen heel slecht in het blad, alleen de top is nog groen, maar erg spichtig en dun zijn ook daar de naalden; en die weinige vallen nauwelijks in 't oog, door een dicht weefsel van grijsachtig mos, dat om alle takken heen klimt. Hier en daar hangt het mos in vellen en draden neer en enkele boomen hult het geheel in een mantel van rafelende flarden, van grauwe vodden, waarboven alleen de levende top uitsteekt, angstig om hulp smeekend, onmachtig zich te ontworstelen aan de woekerende korstmossen. Dit is een bosch dat op sterven staat, een treurig gezicht.

En toch in een enkel opzicht niet, want in zulke bosschen begint zich het leven al weer te ontwikkelen uit de dood.

Overal schiet de struikheide op; en hier in ditzelfde bosch, waar de grond, om zoo te zeggen, bestaat uit afgestorven en stervende wortels, groeit een plant op de zoo gevormde humus, waarvan de naam alleen elk plantenliefhebber doet watertanden; een eind verder tusschen die grauwbemoste dennen is een plek, al geheel open, reeds zonder dennen maar nog zonder heide, en daar staat, te midden van het buntgras (*Molinia caerulea*) met zijn smalle paarsblauwe aren, een zonderlinge bloem, een orchidee, die in ons land hoogst zelden gevonden wordt en dan ook geen Nederlandsche naam bezit: *Goodyera repens*.

Hoe zeldzaam en eigenaardig deze orchidee ook is, een aanzienlijke plant is het niet, de bloempjes zijn geelgroen van

buiten, wit van binnen en verspreiden een fijne zoete geur; een paar decimeter steekt de bloeiende stengel boven de pirola-bladeren uit, die meestal in zijn gezelschap, en ook hier, in menigte groeien; eenige moeite hebt ge om de eigen bladeren van de orchidee te ontdekken; die staan vlak bij elkaar aan de stengel en dicht bij de grond, zoodat ze haast een roset vormen. Net als de pirola-bladeren overwinteren ze meestal, en verdorren eerst tegen de bloeitijd; dan vindt ge op een kleine afstand naast de nieuwe bladeren nog de oude; de afstand tusschen de beide bladergroepen zegt u dan meteen, hoever de orchidee sinds verleden jaar is voortgewandeld.

We zullen ons nu maar niet door het doode bosch heenwerken, om de Goodyera te zoeken; zoo'n plek vindt ge ook niet in een ommezentje terug, al zijt ge er vaker geweest; al die evenhooge bemoste sparren lijken precies op elkaar en maken het terugvinden van een bepaalde plek tot een tref.

De weg loopt hier sterk op, de boomen rijzen eerst mee; dan daalt de weg, maar de boomen aan de kant doen nu niet mee; we loopen in een holle weg, in een ravijn van verscheiden meters diepte, de boomwortels kronkelen zich als slangen boven onze hoofden, zoo ver steken ze op uit de wallen, die de weg insluiten; dan daalt plotseling de boschbodem en we staan weer op gelijke hoogte met de voet der boomen. Nog vier of vijf van die heuvelruggen, die de zandweg kruisen, zullen we moeten oversteken, voor we de vlakke bereiken; langs de hellingen van de heuvels aan de zuidzijde, vlak aan de weg, is de grond bezaaid met het dalkruid *Majanthemum bifolium*, dat wij ook al in het dal bij de beek hebben aangetroffen; hier groeit het als gras en bloeit het rijk en vol; de pluimen zijn van onder tot boven met de fijne witte bloempjes bezet, over een paar maanden zullen het bessen geworden zijn, die bijzonder veel op roode aalbessen gelijken.

Steeds daalt de weg tusschen elke twee heuvelruggen, maar op sommige plaatsen verheft zich rechts van ons

een hooge, steile muur, waarop jonge eiken en beuken wortelen en links van ons zien we, over de toppen van even hooge boomen heen, naar het boschrijke heuvelland in de verte; soms zijn die dalen langs de weg geen twintig meter lang en breed, en verbazend diep; meestal zijn ze dicht met lage elzen, hazelnooten, wegedoorns en hooge kruiden begroeid en dan kijken we van boven neer op een meer van bladeren en bloemen.

Zijn we de heuvels over dan ligt de weg effen voor ons, geen stijging is er meer te bespeuren, eerder een daling; maar dat merkt men zoo gauw niet op aan een verschiet, wanneer op de daling niet weer een rijzing volgt.

Het karakter van het bosch verandert nu geheel; het indrukwekkende gaat er af, 't is of het hoe langer hoe meer gaat gehoorzamen aan menschen-dwang, wel staan de boomen nog niet in het gelid, maar ook niet meer zoo eigenaardig woest dooreen. Soort staat nu ook bij soort, en langs de weg verheffen zich weer walletjes met groen en bloemen gekroond.

Een eigenaardig gedruisch treft onze ooren.

Wat zou het zijn? Een fontein, een waterval of zoo iets?

Luister eens goed, blaft daar niet een hond? Ik hoor geluid van kinderstemmen. Wonen hier menschen midden in 't bosch, of zijn we er al uit?"

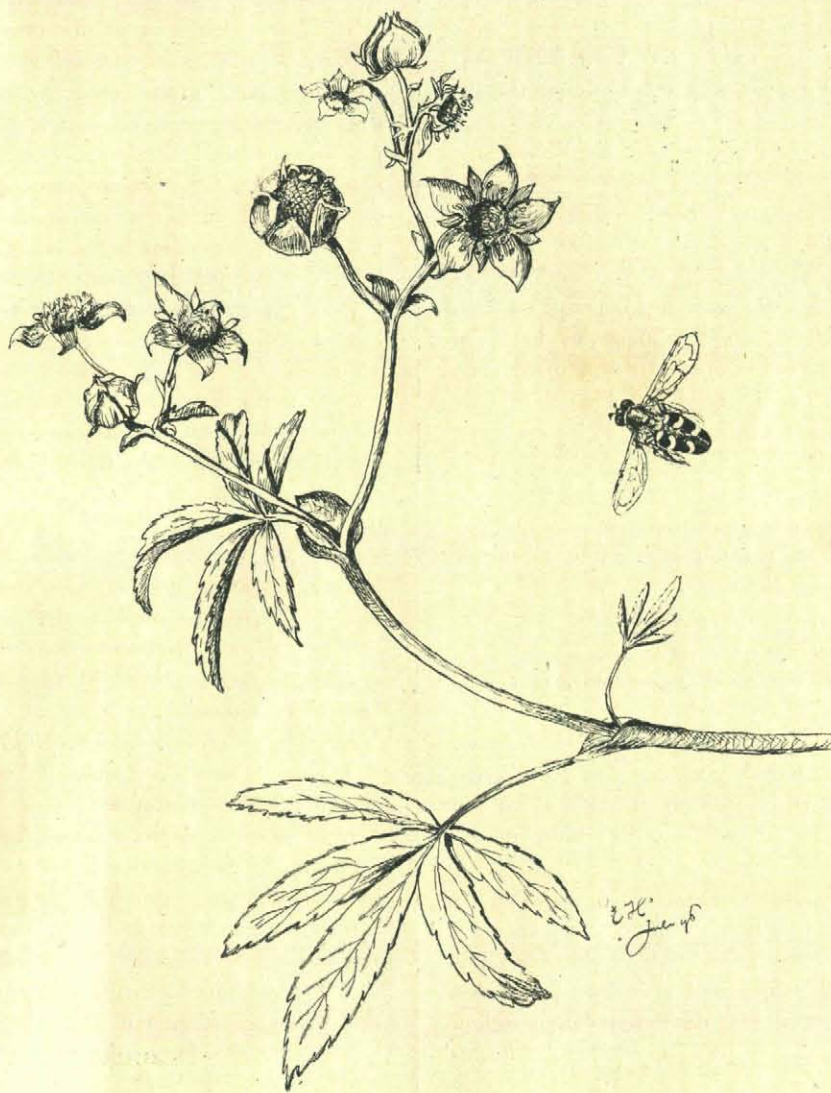
Neen we zijn er nog midden in. Het gedruisch, dat steeds sterker wordt, komt werkelijk van een waterval,

een kleintje evenwel en kunstmatig. De Hierdensche beek heeft ons nu eens opgezocht, hij heeft na een lange, slappe bocht de weg weer ontmoet en loopt een eindje met ons op.

Daar bij die woning werd hij indertijd stellig gedwongen het wiel van een watermolen te draaien, zoolang hij stroomde; het huis heet nog de Zandmolen. Kinderen gluren even om de hoek van het schilderachtig huisje met zijn mossen dak en maken zich uit de voeten, als ze merken, dat wij hen in 't oog hebben.

Een kleintje valt en zet een keel op.

Hier bij de Zandmolen is het duidelijk te zien, dat de weg dalende is; er groeien nog hooge hengelpflanzen

Bloeiende top van de Roode Waterbezie (*Comarum palustre*).

met buitengewoon groote bloemen, maar verder op worden ze zeldzamer. De flora verandert, het naaldhout verdwijnt en maakt plaats voor hooge elzen, berken en wilgen. De grond is bijzonder vochtig, langs de weg groeit dopheide en struikheide dooreen; hoe meer we vorderen des te zeldzamer wordt de laatste en des te veelvuldiger steken de rose bolletjes van de eerste boven het groen uit; gele sterren van *potentilla's* vertoonen zich; *epipactis palustris*, een moeras orchidee, en 't rondbladig wintergroen staan hier en daar verspreid.

Het bosch gaat over in drassige veengrond; tusschen de walletjes en de boschrand staat hier en daar al water; daar treffen de eerste zonedauwplanten ons oog; links van ons ligt een moerassige weide, met knotwilgen omzoomd, waaruit lichte dampen opstijgen, die de pooten der koeien omsluieren.

Wat dat voor een vreemde plant is met die bruinroode bloemen?

Kijk, als we nog twijfelden, zou deze plant het bewijzen, dat we diep gedaald zijn. Het is de waterbezie, *comarum palustre*, zijn bloemen lijken op donkerroode boterbloemen, zijn bladeren op die van de hennep en zijn vruchten op aardbeien; 't is een bewoner van het veen zoowel van het lage, als van het hooge. In de Hollandsche en Utrechtsche plassen vindt ge hem even goed als hier; steeds op natte, drassige gronden, veel bijeen soms en ook niet zeldzaam.

De nevels stijgen en verdichten met het dalen van de zon; de toppen der hooge planten drijven op een wolkenlaag, de stammen der boomen staan in 't water, alleen de romp van de koeien is nog zichtbaar.

We zijn nog eenige passen van de Zwarte Boer verwijderd, daar is de Harderwijker grintweg al; links de hoek om, we staan in 't gehucht Leuvenum, 'en huis of wat.

We gebruiken een stuk stoete met een glas melk en vangen de terugtocht aan. Konden we een dag overblijven, Staverden met zijn ruïne, zijn bosschen en heidevelden zou ons nog heel wat schoons en merkwaardigs kunnen vertoonen.

De pas er in, en de Leuvenumsche weg op. De nevels reiken al tot halverwege de boomstammen, de kroonen moeten ons de terugweg wijzen; voorbij de zandmolen klimmen we uit de wolken op: de grond is er droog. We zien om. Daar ligt het dal, een zee, de rieten daken steken als eilanden er uit op, ze drijven op de zacht bewegende golven.

Een eind verder kunnen we de beek passeeren: een dam met een duiker, brengt ons op een smal voetpad, dat slaan we in. We wandelen nu beoosten de Hierdensche beek; een paar pas voor ons uit, duikt hij onder de struiken weg; we kunnen afscheid nemen, want we zien hem niet terug.

Daar ligt een jas, daar staan een paar laarzen: we zien verwonderd rond, uit de struiken klinkt ons een *Bonjour Heeren* tegen, en een jongmensch in Engelsch hemd komt op kousevoeten te voorschijn.

„Ik heb een bad genomen,” zegt hij, om ons uit de verwondering te helpen; „het water is heerlijk, en ik was juist klaar, toen ik u in de verte samen hoorde spreken.

Mag ik mij even voorstellen, ... student te Leiden, voor een paar maanden geïnterneerd te Harderwijk; 't doet me genoegen kennissen te maken; ik had er anders niet op gerekend; ik kom hier nu al twee maanden lang geregeld baden, ik breng elke Zondag van 's morgens tot 's avonds in het bosch door en ik verzeker u, dat ik nog nooit een menschelijk wezen op deze plek ontmoet heb; wel voorbij de Zandmolen.

Zoo, gaan de heeren naar Hulshorst? Als u een oogenblik wacht, tot mijn toilet geheel in orde is, gaan we samen.”

Een uurtje later nemen we afscheid van onze nieuwe kennis; die heeft ons intusschen nog zooveel moois van het Leuvenumsche bosch verteld, waarvan wij al zoo veel dachten te weten, dat het de laatste maal niet geweest is; dat wij deze grond betreden hebben, ... als het aan ons ligt.

Doe als wij lezer, ge zult u niet beklagen; en zijt ge meer op comfort gesteld, kies een andere boschrijke plek van de Veluwe, overal is die mooi, overal is de natuur rijk aan schoon en wonderen, groot en klein, om op een afstand te bezien, om bij te gaan zitten, of om met de loep te beschouwen.

Stap uit waar ge wilt, te Nijkerk, Putten, Harderwijk, Nunspeet (Elspeet), Elburg, Wezep, Hattem, om 't even, ge zult het niet betreuren.

Daar komt de trein. Adieu, tot wederziens. Kijk straks even voorbij Nunspeet eens uit het portierraam; het is nog juist licht genoeg, om links langs de spoorlijn een eigenaardige uitnoodiging te lezen, waarbij ik getracht heb een aanbeveling te voegen.

Wit geschilderde dennentakken zijn er tot reuzenletters verbonden en roepen u toe:

Bezoekt de Veluwe.

E. Hs.

Een botanisch wandeltochtje.

„De omstreken van Rotterdam leveren te weinig belangrijks op, om liefhebberij voor natuursport te krijgen”.

Om deze uitspraak, door mij van verschillende kanten opgevangen, te wraken, ben ik zoo vrij de Rotterdamsche lezers van dit blad — ik hoop, dat er veel zijn — voor te stellen het volgende wandeltochtje te maken. Het zal hun doen inzien, dat ook hier wel een

en ander te vinden is, dat, althans voor beginnende planten-liefhebbers, de moeite van zoeken en bestudeeren waard is. Het is er een, zooals er vele om onze stad te maken zijn.

Begeef u op een Augustus-morgen, zooals schrijver dezès het 8 Augustus l.l. deed, naar de Varkenoorde polder. Over een zandvlakte van ongeveer 10 minuten